བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༠རབ་བྱུང་རི་ཟླའི་ཆུ་སྦྲུལ་ལོ། བོད་ཟླ་ 6 ཚེས་ 24 རེས་གཟའ་ལྷག་པ།

ལོ་ 52 ཨང༌། 30 དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག

31st July 2013

དབུ་མའི་ལམ་ནི།
རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐོབ་
ཐང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ཚད་ལྡན་མིང་དོན་
མཚུངས་པ་ཞིག་དགོས།
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་གིས།

Vol. 52 Issue 30 Price Rs. 1

གནས་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས།
༸གོང་ས་མཆོག་གིས་བསྙེན་རྫོགས་དང་
བཀའ་སློབ་སྩལ་བ།
༄༅། །སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཁུལ་གྱི་མཛད་
འཕྲིན་ཉིན་མཐའ་མ་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་
༢༤ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་དགའ་ལྡན་བླ་སྤྱིར་མགོན་པོ་
གང་ཉིད་མཆོག་གིས་དགེ་འདུན་པ་ཞལ་གྲངས་
༩༠ ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་ཆོག་
སྩལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕྱེད་ཡོལ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་
ཐོག་དགའ་ལྡན་ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ནང་དགའ་
ལྡན་ཤར་བྱང་གཉིས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་བའི་མཚན་
ཉིད་རྩོད་གྲྭར་གཟིགས་ཞིབ་མཛད་པ་དང་འབྲེལ་
བཀའ་སློབ་སྩལ་དོན། ངོས་རང་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་
ལ་ཡོང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་དགེ་འདུན་པ་ཚོར་བསྙེན་
རྫོགས་སྒྲུབ་ཆེད་ཡིན། སློབ་གཉེར་བ་ཁྱེད་རང་
ཚོས་དཔལ་ནཱ་ལེནྡྲ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བོད་ཀྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྔགས་དང་བཅས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་
དང་ཉམས་པ་སླར་གསོ་བྱས་ཏེ་མ་འོངས་པར་
གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་སྐབས། བསྟན་
པའི་མེ་རོ་སླར་གསོ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་སྩལ་ཡོད།

བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་
ཧོང་ཀོང་ནང་གི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་
གོ་སྒྲིག་འོག་ཧོང་ཀོང་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་བོད་དོན་
རྒྱབ་སྐྱོར་བ་ཁག་གཅིག་གིས་བོད་མིར་གདུང་
སེམས་མཉམ་སྐྱེ་མཚོན་ཆེད་ལས་འགུལ་ཤུགས་
ཆེན་སྤེལ་འདུག ལས་འགུལ་བ་རྣམས་ནས་ཧོང་
ཀོང་དམིགས་བསལ་ས་ཁུལ་གཞུང་འཛིན་ལས་
ཁུངས་མདུན་དུ་འདུ་འཛོམས་ཐོག་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
དར་དང་བོད་ནང་བོད་མི་རང་ལུས་མེར་སྲེག་
གཏོང་མཁན་རྣམ་པའི་འདྲ་པར། བོད་ནང་རང་
ལུས་མེར་སྲེག་གཏོང་ཡུལ་ཁག་གི་ས་ཁྲ་སོགས་
འཕྱར་བ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་མིའི་
ཐོག་བཟུང་དང་འཛིན་བཞིན་པའི་གདུག་རྩུབ་ཅན་
གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འགྲེམས་
སྤེལ་གནང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
བོད་ནང་གི་བོད་མི་དམར་གསོད་དང་བོད་མིར་
གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱས་
དང་བྱེད་མུས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་མཚམས་འཇོག་
བྱེད་དགོས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་
གནང་འདུག

༸སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་པུ་ནེར་རྒྱ་གར་ནང་པའི་ཆོས་ཞུ་བར་ཆོས་འབྲེལ་སྩལ་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་
༸གོང་ས་མཆོག་ལ་རྒྱ་གར་ནང་པའི་དགོན་

པས་ (Buddhayan Mahasangha) ཇི་
ལྟར་སྔོན་ནས་གསོལ་འདེབས་ཞུ་དོན་ལྟར་
བཀའ་བཞེས་བཟང་པོ་སྨིན་སྩལ་གྱིས་རྒྱ་གར་
ལྷོ་ཕྱོགས་མཧཱ་རཱ་ཤི་ཊའི་ (Maharashtra)
གྲོང་ཁྱེར་པུ་ནེར་ (Pune) རྒྱ་གར་ནང་པ་ཁག་
གཅིག་གཙོ་བོ་གྱུར་བའི་དད་ལྡན་ཆོས་ཞུ་བ་
རྣམས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
ཆོས་འབྲེལ་སྩལ་ཡོད།

དེ་ཡང་ཆོས་འབྲེལ་ཉིན་དང་པོར་
༸གོང་ས་མཆོག་གིས་པུ་ནེ་དང་དེའི་ཉེ་འཁོར་དུ་

ཡོད་པའི་རྒྱ་གར་བ་དང་བོད་རིགས། དེ་བཞིན་
ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ནས་ཕེབས་པའི་ཆོས་ཞུ་
བ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་བརྒལ་བར་སྤྱིར་ནང་ཆོས་
ཇི་ལྟར་དར་ཁྱབ་བྱུང་ཡོད་མེད་དང། ཡང་སྒོས་
འཛམ་གླིང་འདིར་ནང་ཆོས་ཇི་ལྟར་དར་ཁྱབ་བྱུང་
ཡོད་མེད། སོགས་ངོ་སྤྲོད་དང་འབྲེལ་བཀའ་སློབ་
ཕེབས་དོན། དེ་རིང་འདི་གར་ཁྱེད་རང་ཚོར་ཆོས་
འབྲེལ་ཉིན་གཉིས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཐོག་མར་ཁྱེད་རང་

ཚོ་ཚང་མར་འཚམས་འདྲི་ཡོད།
སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་གར་ནི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་

བ་དང་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་མང་དག་
ཅིག་གི་འབྱུང་ཁུངས་ཆགས་ཡོད། འདས་པའི་
ལོ་ངོ་སུམ་སྟོང་བཞི་སྟོང་ནང་རྒྱ་གར་ནང་མཁས་
དབང་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་གར་ནི་བོད་མི་
རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་དགེ་རྒན་ཡང་ཆགས་
ཡོད། ལེགས་སྦྱར་གཙོ་བོ་གྱུར་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཆོས་བརྒྱུད་རྒྱ་ནག་དང་། ཉི་ཧོང་། ཝི་ཏི་
ནམ་སོགས་ལ་དར་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་དང་རྒྱ་

གར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱུང་རྗེས་བོད་ནང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དར་ཁྱབ་
བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ནས་རིམ་པས་སོག་པོ་
དང་ཨུ་རུ་སུའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་ལུང་
པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་དར་ཁྱབ་བྱུང་ཡོད་ཅེས་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་དང་འབྲེལ་ནང་ཆོས་ངོ་
སྤྲོད་མཛད་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༧ ཆོས་འབྲེལ་ཉིན་
གཉིས་པའི་ཐོག་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་བཀའ་
སློབ་ཕེབས་དོན། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ནང་
འཕྲུལ་ཆས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་ཐོག་ནས་ཕྱི་
དངོས་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ཡར་རྒྱས་
ཕྱིན་ཡོད་ཀྱང་ནང་སེམས་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་
ཀྱི་ཡོད། དཀའ་ངལ་དེ་དག་སེམས་ནས་ཡོང་
གི་ཡོད་པ་ནང་པ་ཚོས་བཤད་པ་ཙམ་མིན་
པར། དེང་སྐབས་ཚན་རིག་པ་ཚོས་ཀྱང་ར་
འཕྲོད་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་
པ་ལྟར། ང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཞི་དུལ་
ཡོང་རྒྱུར་ཉིན་རེ་བཞིན་དོ་སྣང་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་
སྤྲོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། ཅེས་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་སྩལ་གྲུབ་མཚམས།
མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩ་བ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་རབ་འབྱེད་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་རྟེན་འབྲེལ་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྐོར་སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་
བཀའ་འཁྲིད་སྩལ་ཡོད། །

གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེའི་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་ཚོགས་པ།

༄༅། །རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་ཐོག་
གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱས་
དང་བྱེད་མུས་ཡིན་པར་བརྟེན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་
༧ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བོད་ནང་གི་སྔ་དྲོའི་ཆུ་ཚོད་
༨།༤༠ ཙམ་ལ་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་རྔ་པ་མཛོད་
དགེ་རྫོང་ཐང་སྐོར་སོག་ཚང་སྡེ་བའི་ཕ་བསོད་
ནམས་དཔལ་ལྡན་དང། མ་ལན་ཕྲུག་གཉིས་ཀྱི་
བུ་རང་ལོ་ ༡༨ སོན་པ། ཐང་སྐོར་སོག་ཚང་སྡེ་
བའི་ནང་ཡོད་བཀྲིས་ཐེག་ཆེན་གླིང་གི་གྲྭ་དཀོན་
མཆོག་བསོད་ནམས་ལགས་ཀྱིས་དགོན་པའི་
ཞོགས་ཚོགས་གྲོལ་རྗེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
བོད་མིའི་ཐོག་འཛིན་བཞིན་པའི་གདུག་རྩུབ་ཅན་
གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཞི་རྒོལ་ཆེད་རང་ལུས་མེར་སྲེག་
བཏང་སྟེ་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བའི་གནས་ཚུལ་
ཐོན་སྟབས། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་
གི་བཀའ་འབྲེལ་འོག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་
༢༤ ཉིན་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་གོ་སྒྲིག་
ཞུས་ཐོག སྤྱིར་རྒྱལ་གཅེས་པ་ཁོང་གིས་གཙོས་
ད་བར་བོད་བསྟན་སྲིད་དང་མི་རིགས། རང་དབང་

གི་དོན་དུ་ལུས་སྲོག་ལོངས་སྤྱོད་བློས་གཏོང་
གནང་མཁན་གཞིས་བྱེས་གཉིས་སུ་གནས་པའི་
རྒྱལ་གཅེས་པ་ཕོ་མོ་འདས་གསོན་ཡོངས་ལ་
གཞུང་ཕྱོགས་ནས་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེའི་
མྱ་ངན་རྗེས་དྲན་ཞུ་སླད། གོང་ཚེས་ཉིན་གྱི་ཕྱེད་
ཡོལ་ཆུ་ཚོད་ ༤ པ་ནས་ལས་ཁུངས་ཁག་སྒོ་
བརྒྱབ་སྟེ་རྡ་ས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་ལག་
ཁང་གི་རྟེན་མཆོག་སྤྱན་སྔའི་དྲུང་དུ་མཆོད་སྤྲིན་
བརྒྱ་ཚར་འབུལ་ཤོམ་དང་འབྲེལ།
མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་གྱི་ཚོགས་
མགོན་དུ་ཀིརྟི་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་
ཐོག་སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་གིས་
དབུས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་མཛད་གཙོ་
རྣམ་པ་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ། ལྷན་
ཁང་ཁག་གི་དྲུང་ཆེ་ཆུང་རྣམ་པ། སྲི་ཞུའི་ལས་
བྱེད་རྣམ་པ། བཞུགས་སྒར་ཁུལ་གནས་རིས་
མེད་ཆོས་སྡེ་ཁག་གི་དགེ་བཙུན་སྔགས་གསུམ།
གཞན་ཡང་གཉུག་མར་གནས་པ་དང་གློ་བུར་
ལྷགས་པའི་དགེ་བཙུན་སྔགས་གསུམ། དེ་བཞིན་

མི་མང་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་བ་བཅས་ཁྱོན་མི་གྲངས་
བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བ་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་སྨོན་ལམ་
གསུང་འདོན་གནང་མུར་རྣམ་གྲྭའི་དགེ་བསྐོས་

ནས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྐྱབས་ཐོ་སྒྲོགས་
སྦྱང་གནང་། དེ་ནས་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་མཆོད་
འབུལ་སྨོན་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་བཤད་

གནང་རྗེས་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༥ ཡོལ་ཙམ་བར་སྨོན་
ལམ་གསུང་འདོན་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་
མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་

ཞིང་མཆོག་འདུས་པ་རྒྱ་མཚོར་བསྙེན་བཀུར་
གསོལ་ཇ་དང་དགེ་བཙུན་སྔགས་གསུམ་ལ་སྐུ་
འགྱེད་ཧིན་སྒོར་ ༥༠ རེར་ཕུལ་ཡོད།

༸གོང་ས་མཆོག་ལ་དྭགས་སུ་༸ཞབས་སོར་བདེ་
བར་འཁོད་པ།
༄༅། །སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་ཀར་ན་ཊ་ཀ་དང་མཧཱ་རཱ་ཤི་ཊ་ཁུལ་གྱི་
མཛད་འཕྲིན་ཁག་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་ལོ་
༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་
ཇ་མུ་ཀ་ཤི་མིར་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་
ལ་དྭགས་ས་གནས་སུ་༸ཞབས་སོར་བདེ་བར་
འཁོད་འདུག དེ་ཡང་གོང་ཚེས་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་
ཚོད་ ༩།༤༠ ཙམ་ལ་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་དྭགས་
སླེ་གནམ་ཐང་དུ་༸ཞབས་སོར་བདེ་བར་འཁོད་
སྐབས། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་རི་རྫོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
གིས་དབུས་ཇ་མུ་ཀ་ཤི་མིར་མངའ་སྡེའི་ཡུལ་སྐོར་
སྤྲོ་འཆམ་གྱི་བློན་ཆེན་ངག་དབང་རིག་འཛིན་ཇོ་ར་
མཆོག་དང། ས་གནས་ཁྲིམས་ཞིབ་པ། ས་གནས་
འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ། ལ་སྤྱི། དེ་བཞིན་
གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་
སྐྱིད་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་མི་མང་བཅས་ཀྱིས་
ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་འདུག

པར་ངོས་གཉིས་པ། དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག བོད་ཟླ་ 6 ཚེས་ 24ཕྱི་ཟླ་ 7 ཚེས་ 31

རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་
༡༣ པ་སྐོང་ཚོགས་གནང་བ།

༄༅། །སོག་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཨུ་ལན་བྷ་ཊོར་ནང་རྟེན་
གཞི་བྱས་པའི་སོག་པོའི་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དང།
སོག་པོའི་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་བསྟི་གནས་ཁང། རྒྱལ་
སྤྱིའི་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པ་བཅས་མཉམ་
འབྲེལ་གྱིས་གོ་སྒྲིག་ཞུས་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་
༢༡ ཉིན་རྒྱལ་ས་ཨུ་ལན་བྷ་ཊོར་ (Ulaanbaatar) རྒྱལ་
སྤྱིའི་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུ་
ཐེངས་ ༡༣ པ་དབུ་འཛུགས་གནང་འདུགདེ་ཡང་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་གིས་འགྲེལ་
བརྗོད་གནང་དོན་ལྟར་ན། ཐེངས་འདིའི་ཚོགས་འདུར་སྙན་ཞུ་འབུལ་མཁན་ ༧༣༠ ཙམ་བྱུང་ཡོད་ཁོངས་ནས་ཞིབ་འཇུག་ཆེད་རྩོམ་ ༦༤༠ ཙམ་ལེགས་བདམས་ཀྱིས་གདན་ཞུ་གནང་ཡོད།
གཞི་རྩའི་ཐེངས་འདིའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་དང་སྐད་ཡིག བརྡ་སྤྲོད། སྲོལ་རྒྱུན་སྨན་རྩིས་གཉིས། ནང་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་
ལྟ་གྲུབ། བོན་ཆོས་སྐོར། དེ་བཞིན་བོད་ཆོལ་གསུམ་ནང་གི་བོད་པའི་རང་བཞིན། དམིགས་བསལ་བོད་སོག་གཉིས་དབར་གྱི་ནང་ཆོས་ཀྱིས་གཙོས་རིག་གཞུང་གི་འབྲེལ་ལམ། ཞེས་སོགས་བརྗོད་གཞི་འདྲ་མིན་གྱི་ཐོག་བསམ་ཚུལ་སྤེལ་འདུག དེ་ཡང་ཕྱི་ཚེས་ ༢༥ ཉིན་བོད་མཐོ་སྒང་གི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ཅེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་བགྲོ་གླེང་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་དང་པོ་གནང་འདུག ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ཅེས་པའི་བགྲོ་གླེང་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་ཚན་རིག་པ་གྲགས་ཅན་དང། གནའ་དངོས་ཤུལ་རྫས་དཔྱད་རིག་པ། གཙུག་ལག་སློབ་དཔོན། མཁས་དབང། ཉམས་ཞིབ་པ་སོགས་ཀྱིས་བོད་མཐོ་སྒང་གི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་རྐྱེན་པས་དེ་སྔའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དང་དེང་སྐབས་བཅས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཇི་ཐེབས་སྐོར་གྱི་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པའི་གྲུབ་དོན་སྙན་ཐོ་སྒྲོགས་སྦྱང་གནང་འདུག བགྲོ་གླེང་འདིའི་ཐོག་ཉམས་ཞིབ་པ་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ཀྱིས་བོད་མཐོ་སྒང་གི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་རྐྱེན་པས་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཆུའི་འབྱུང་ཁུངས་ཐོག་ཤུགས་རྐྱེན་ཇི་ཐེབས་ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་སྐོར་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད།

བོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གཅིག་གི་ནང་སོའི་འཕྲོད་བསྟེན་སྐོར་སློབ་གསོ་དང་བརྟག་དཔྱད་གནང་བ།

ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་དུ་ཟུར་སྦྱོང་སྤྲད་པ།
༄༅། །བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤེས་རིག་
ལས་ཁུངས་དང་ཨ་ཝན་ཏི་ཕེ་ལོ་ (Avanti-
Fellows) ཞེས་པའི་ཚོགས་པ་གཉིས་མཉམ་
འབྲེལ་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་

མ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་དུ་འཛིན་གྲྭ་གྲོལ་རྗེས་ཀྱི་ཟུར་
སྦྱོང་ལས་རིམ་ཞིག་དབུ་འཛུགས་གནང་འདུགདེ་ཡང་ཟུར་སྦྱོང་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་
མཛད་སྒོར་ཨ་ཝན་ཏི་ཕེ་ལོ་ཚོགས་པའི་འགན་
འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཨཀ་ཤེ་སཀ་སེ་ན་ (Mr. Ak-
shay Saxena) ལགས་ཀྱིས་མ་སུ་རི་གཏན་
སློབ་དང་བོད་ཁྱིམ་གཉིས་ཀྱི་ཚན་རིག་སློབ་
ཕྲུག་དང་དགེ་རྒན། དེ་བཞིན་སློབ་གྲྭའི་འཛིན་
སྐྱོང་འགན་འཛིན་བཅས་ཚང་འཛོམས་ཐོག་
ལས་རིམ་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་དང་ལས་ཀ་བྱེད་
ཕྱོགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་གནང་ཡོད། འདི་ལོའི་སྦྱོང་
བརྡར་ལས་རིམ་འདིའི་ནང་མ་སུ་རི་གཏན་སློབ་
དང་བོད་ཁྱིམ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་རིམ་བཅུ་གཅིག་
དང་བཅུ་གཉིས་ནང་ཨང་རྩིས་ཡོད་པའི་ཚན་
རིག་སློབ་ཚན་བླངས་པའི་སློབ་མ་གྲངས་ ༢༤
ནས་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད།
གོང་གསལ་ཚོགས་པ་དེའི་སྦྱོང་
བརྡར་བསྟི་གནས་ཁང་གིས་རྒྱ་གར་ནང་གི་

འབྱོར་འཁོས་ཞན་པའི་གཞི་རིམ་གོང་མའི་
སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་ཆེད་ལས་པའི་ཚུད་རྒྱུགས་
དང་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུགས་སྤྲོད་ཀྱི་གྲུབ་
འབྲས་ཡག་པོ་སོན་ཆེད་ཚད་མཐོའི་ཚན་རིག་

དང་ཨང་རྩིས་སྦྱོང་བརྡར་སྤྲོད་བཞིན་ཡོད།
འདས་ལོའི་ནང་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་ཡོན་ཕོན་ཆེ་
སྤྲོད་དགོས་སའི་སྦྱོང་བརྡར་བསྟི་གནས་ཁང་
འགའ་ཞིག་ལས་གོང་འཁོད་ཚོགས་པའི་སྦྱོར་
བརྡར་བསྟི་གནས་ཁང་ནས་སྦྱོང་བརྡར་སྤྲད་
པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་གྲུབ་འབྲས་ཡག་པ་ཐོན་
ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
ཕྱོགས་མཚུངས་བདུན་ཕྲག་ཁ་
ཤས་རྗེས་སེ་ལ་ཀུ་བོད་ཁྱིམ་དང་མོན་གྷོ་
གཏན་སློབ་བཅས་སུ་འདི་ལྟ་བུའི་སྦྱོང་བརྡར་
བསྟི་གནས་ཁང་འགོ་འཛུགས་གནང་རྒྱུ་ཡིན་
འདུག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣།༡༤ སློབ་ལོའི་ནང་
ཚན་རིག་སློབ་བཞིན་པའི་སློབ་མ་ཁྱོན་ ༩༠
ཙམ་ལ་ཟུར་སྦྱོང་འདིའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་
ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། ལས་གཞི་འདི་བཞིན་ཨ་རིའི་
(USAID) ནས་རོགས་སྐྱོར་གནང་བ་ཞིག་
ཡིན་འདུགགདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེའི་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་ཐོག་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་བ།

༄༅། །བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འཕྲོད་བསྟེན་
ལས་ཁུངས་དང་ཐེ་ཝན་སོའི་སྨན་པའི་ལྷན་
ཚོགས་ (Taiwan dental association)
ཞེས་པའི་ཚོགས་པ་དང། ཐེ་ཝན་འཕྲོད་བསྟེན་
མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ (Taiwan health
CO-OP organisation) དེ་བཞིན་ཁ་
ཐེ (Cathy general hospital ཞེས་
པའི་སྨན་ཁང་བཅས་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ནས་ ༡༨ བར་
སམ་བྷོ་ཊ་ཁྱབ་ཁོངས་སྦིར་དང། ཅོན་ཏ་ར།
རྡ་སའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་སོའི་
འཕྲོད་བསྟེན་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་གསོ་དང་
སོའི་བརྟག་དཔྱད་ཀྱང་གནང་ཡོད། ཐེ་ཝན་
ནས་ཕེབས་པའི་སྨན་པ་ཧང་ (Dr Huang)
ལགས་ཀྱིས་སྣེ་འཁྲིད་པའི་སོའི་སྨན་པ་དང་
སྨན་ཞབས་པ་ ༡༠ ནས་སློབ་གྲྭའི་སློབ་ཕྲུག་
སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་སོའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཡར་རྒྱས་
གཏོང་རྒྱུར་དམིགས་ཏེ། གོང་གསལ་སློབ་
གྲྭ་ཁག་གི་ནང་ཆེད་ཕེབས་གནང་ཡོད། སོའི་

བརྟག་དཔྱད་སྐབས་སོའི་ནད་གཞི་ཛ་དྲག་ཡོད་
པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་སྦིར་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་
ཁང་དུ་སྨན་བཅོས་བྱས་ཡོད། དེ་མིན་སློབ་
ཕྲུག་གཞན་རྣམས་ལ་སློབ་གྲྭའི་ནང་སོའི་འཕྲོད་
བསྟེན་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་གསོ་གནང་བ་དང་
ཆབས་ཅིག སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཀྱི་སོ་གཙང་བཟོ་
བྱས་ཡོད་ལ་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་སོ་འཁྲུ་རེ་རེ་
ཡང་གནང་འདུགཕྱོགས་མཚུངས་ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ ནང་
འདི་ལྟ་བུའི་སོའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་
སློབ་གསོའི་ལས་རིམ་དེ་བཞིན་སིམ་ལ་དང།
ཌལ་ཧོར། རྡ་རམ་ས་ལ་བཅས་སུ་གོ་སྒྲིག་
ཞུ་འཆར་ཡོད་སྐོར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་
འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་
ལས་བྱེད་ཀྱིས་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་འདུག་པ་
བཅས།།

༄༅། །བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་
གི་བཀའ་འབྲེལ་འོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧
ཚེས་ ༢༤ ཉིན་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་
གོ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་
ཐོག་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་
མཆོག་གིས་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་དང་
འབྲེལ་བའི་གསུང་བཤད་གནང་དོན། སྐྱབས་
རྗེ་ཀིརྟི་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་སྐྱབས་གནས་
དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་དང་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་
གྱི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ། མི་མང་དང་བརྩེ་བའི་
སློབ་ཕྲུག་རྣམ་པ། ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་
བཞིན་བློ་ཕམ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་རང་
ལོ་ ༡༨ ལ་སོན་པ་བོད་རྔ་བ་མཛོད་དགེ་རྫོང་
ནས་ཡིན་པའི་གྲྭ་དཀོན་མཆོག་བསོད་ནམས་
ལགས་ཀྱིས་རང་ལུས་མེར་སྲེག་བཏང་སྟེ་
འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་འདུག ད་ལྟ་བར་དུ་
རང་ལུས་མེར་སྲེག་གཏོང་མཁན་ ༡༢༠ བྱུང་
ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་ ༡༠༣ འདས་གྲོངས་སུ་
གྱུར་ཡོད། ལོ་འདིའི་ནང་རང་ལུས་མེར་སྲེག་
གཏོང་མཁན་ ༢༢ བྱུང་འདུག ང་ཚོ་ཚང་མས་
གྲྭ་དཀོན་མཆོག་བསོད་ནམས་ལགས་དང་

ཁོང་གི་ཕ་མ་སྤུན་མཆེད་རྣམས་ལ་སྨོན་ལམ་
སྐྱོན་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཆབས་ཅིག་
ཉེ་ཆར་བོད་རྟའུ་ཁུལ་དུ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་
སྐུའི་འཁྲུངས་སྐར་སྲུང་བརྩི་ཞུ་སྐབས་རྨས་
སྐྱོན་ཕོག་པ། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ཨུཏྟར་ཁཎྜ་
མངའ་སྡེ་དང་། ཧི་མ་ཅལ་ནང་ཆུ་ལོག་ཆེན་
པོ་བྱུང་སྟེ་མི་མང་མང་དག་ཅིག་གར་སོང་ཆ་
མེད་དུ་གྱུར་བ་ཙམ་མ་ཟད། ཕལ་ཆེར་མང་པོ་
ཞིག་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་འདུག ཉེ་ཆར་རྒྱ་
ནག་གི་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ནང་དུའང་ས་ཡོམ་
བརྒྱབ་སྟེ་མི་མང་པོ་ཞིག་འདས་གྲོངས་སུ་
ཕྱིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད། དེར་བརྟེན་
ཁོང་ཚོ་ཚང་མའི་ཆེད་དུ་ཐུགས་སྨོན་གནང་
རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
སྤྱིར་བཏང་ཚང་མས་གསར་
འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་གོ་ཐོས་བྱུང་
ཡོད་ངེས་རེད། རྒྱ་གར་སྤྱི་ཡོངས་དང་ཧི་
མ་ཅལ་ནང་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་གསང་བའི་
ལས་ཁུངས་ནས་དམིགས་བསལ་ནང་ཆོས་
དང་འབྲེལ་བའི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཉེན་ཁ་ཡོད་
པའི་བཀོད་ཁྱབ་བཏང་ཡོད། གནས་མཆོག་རྡོ་

རྗེ་གདན་ལ་འཇིགས་སྐུལ་རིང་ལུགས་པས་
མཆོད་རྟེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་ཉེ་འགྲམ་
དང་བོད་པའི་དགོན་པ་བཅས་སུ་འབར་རྫས་
གས་ཐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད། ཉེ་ཆར་
གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་འབར་རྫས་གས་
ཐོར་བྱུང་ཡུལ་དུ་ང་རང་བཅར་བ་ཡིན། གཞི་
རྩའི་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བྱུང་མི་འདུག འོན་
ཀྱང་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་
ཡིན་པས་ངེས་པར་དུ་གཟབ་གཟབ་གནང་
རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་
བཀའ་ཤག་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཕྱྭ་
གཙོས་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་དང་བདེ་

འཇགས་ཐོག་ནས་དམིགས་བསལ་ཐུགས་
འཁུར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་དང་གནད་ཡོད་མི་སྣ་
ཚོར་ཞུས་དང་ཞུ་མུས་ཡིན། རྒྱ་གར་གཞུང་
ནི་ང་ཚོ་བོད་མིར་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རེད།
ལྷག་པར་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་
ཕྱྭར་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་གནང་གི་ཡོད།
མུ་མཐུད་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཙོ་ཆེ་
ཤོས་གཞིས་ཆགས་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་གར་ཡུལ་
མི་དང་ཁ་ཆེ་ཉེ་འབྲེལ་ཡོད་སྐབས་དུས་རྒྱུན་
ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ས་གནས་
ཀྱི་ཡུལ་མི་དང་མཐུན་སྒྲིལ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་

ཆེན་ཡིན་སྐོར་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་ངེས་པར་
དུ་ཐུགས་ལ་བཅངས་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་བལ་
འབྲུག་གསུམ་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་ཡུལ་མི་དང་
མཐུན་སྒྲིལ་གནང་རོགས་ཞེས་ནན་ཏན་གྱིས་
ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཆོས་ལུགས་མཐུན་
སྒྲིལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡང་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
མཐའ་དོན་གྲྭ་དཀོན་མཆོག་བསོད་ནམས་
ལགས་དང་ཁོང་གི་ནང་མི་སྤུན་མཆེད་ཀྱིས་
གཙོས་རང་ལུས་མེར་སྲེག་གནང་མཁན་ཚང་
མའི་ཆེད་དུ་ཐུགས་སྨོན་སྐྱབས་འཇུག་གནང་
རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་གསུང་
བཤད་གནང་ཡོད།།

བོད་ཟླ་ དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག པར་ངོས་གསུམ་པ། 6 ཚེས་ 24ཕྱི་ཟླ་ 7 ཚེས་ 31

རྒྱ་གཞུང་གིས་དྲ་ལམ་བཀག་བསྡོམས་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་སྐོར་གྱི་སྙན་ཐོ་འདོན་སྤེལ་གནང་བ།
༄༅། །ཨ་རིར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་རང་དབང་
ཁང་པ་ (Freedom House) ཞེས་པའི་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་སྲུང་སྐྱོབ་
ཚོགས་པས་ཉིན་ཤས་གོང་རྒྱ་ནག་ནང་གི་དྲ་
རྒྱའི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་གནས་བབས་སྐོར་དང་
འབྲེལ་ལོ་འཁོར་སྙན་ཐོ་གསར་པ་ཞིག་འདོན་
སྤེལ་གནང་སྟེ། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་འཕོ་འགྱུར་
སོང་རྗེས་སུ་དྲ་ལམ་བཀག་བསྡོམས་མུ་མཐུད་
བྱེད་བཞིན་པའི་གནད་དོན་ཁག་གཅིག་ཞིབ་ཕྲ་
ཕྱིར་བསྒྲགས་གནང་འདུགདེ་ཡང་གླེང་བརྗོད་ངོ་སྤྲོད་སོགས་
ཤོག་གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གྲངས་ཡོད་པའི་ཁ་བྱང་ལ་
(Throttling Dissent: China’s New
Leaders Refine Internet Control)

ཞེས་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་འཕོ་འགྱུར་ལ་ལྟོས་
མེད་དྲ་ལམ་བཀག་བསྡོམས་མུ་མཐུད་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་སྐོར་བཀོད་ཡོད།
སྔ་ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ནས་འདི་
ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༣༠ བར་ལོ་གཅིག་གི་
ཞིབ་འཇུག་གི་སྙན་ཐོ་དེའི་ནང་འཁོད་དོན། དེང་

སྐབས་རྒྱ་ནག་ནང་དྲ་ལམ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་
མི་ས་ཡ་ ༥༦༤ ཡོད་པ་དང། ལག་ཐོགས་ཁ་
པར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་མི་ས་ཡ་ ༩༨༦། དེ་
བཞིན་མི་འབོར་ས་ཡ་ ༨༠༠ ལྷག་ལ་གསར་
འགྱུར་ཡོང་ཁུངས་བརྙན་འཕྲིན་བརྒྱུད་ལམ་ཁོ་
ན་ཆགས་ཡོད་པ་སོགས་ཁ་གྲངས་ཁག་གཅིག་
དཔྱད་ཞིབ་ཀྱིས་གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད་པ་མ་
ཟད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་བརྒྱུད་ལམ་
དེ་དག་ལ་བཀག་བསྡོམས་དང་དམ་བསྒྲགས་

བྱེད་ཚུལ། བརྒྱུད་ལམ་དེ་དག་གཉེར་མཁན་ལ་
བསུན་གཙེར་དང་འཛིན་བཟུང། བཟང་བཙོན།
ཉེས་ཁྲིམས་སོགས་བཏང་ནས་སྲིད་བྱུས་དམ་
པོ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པའི་སྔ་རྗེས་གནས་ཚུལ་
ཁག་གཅིག་ཀྱང་བཀོད་འདུགལྷག་པར་སྙན་ཐོ་དེའི་ནང་རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་འདི་ལོའི་འགོ་སྟོད་ནས་ཉུང་མཐར་
བོད་ནང་གི་བོད་མི་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ཞིག་ལ་
རང་ལུས་མེར་སྲེག་གི་བརྒྱུད་སྐུལ་གྱི་བསྙད་

འདོགས་བྱས་པ་མ་ཟད། ལག་ཐོགས་ཁ་པར་
བརྒྱུད་རང་ལུས་མེར་སྲེག་གཏོང་མཁན་གྱི་
འདྲ་པར་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་བཏང་བ་བརྗོད་དེ་དོ་
དམ་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་སྐོར་འཁོད་འདུག དེ་
བཞིན་རྒྱ་རིགས་མང་གཙོ་དོན་གཉེར་བ་དང་ནོ་
བེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཐོབ་མཁན་རྩོམ་
པ་པོ་ལིའུ་ཞའོ་པོས་གཙོས་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་
སྒྱུ་རྩལ་བ་ཁག་གཅིག་བཟང་བཙོན་འོག་གནས་
བཞིན་ཡོད་སྐོར་སོགས་འཁོད་འདུག། །

བོད་རྒྱ་གྲོས་མོལ་ནི་རང་ལུས་མེར་སྲེག་མཚམས་འཇོག་བྱ་རྒྱུའི་ལྡེ་མིག་ཆགས་ཡོད།

༄༅། །ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡའི་ཕྱི་སྲིད་བློན་ཆེན་
མཆོག་གིས་བོད་ནང་རང་ལུས་མེར་སྲེག་གི་
དོན་རྐྱེན་མཚམས་འཇོག་ཡོང་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་
གཅིག་ནི་བོད་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་
སྐྱོང་ཐོབ་ཆེད་གྲོས་མོལ་མཇུག་སྐྱོང་གནང་རྒྱུ་དེ་
ཡིན་སྐོར་གསུངས་འདུགདེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་
༢༦ ཉིན་ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡའི་ཕྱི་སྲིད་བློན་ཆེན་བྷོབ་
ཁར་ (Bob Carr) མཆོག་གིས་ཧོང་ཀོང་ནང་
རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡའི་ཚོང་ལས་སྡེ་
ཚོགས་སུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་

བ་དང་ཆབས་ཅིག་གསར་ལམ་ཁག་གཅིག་ནང་
བོད་དོན་དང་ཧོང་ཀོང་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་
གསུང་བཤད་གནང་འདུགསྐབས་དེར་ཕྱི་སྲིད་བློན་ཆེན་
མཆོག་གིས་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་རྒྱུའི་
ཐུགས་རེ་ཡོད་སྐོར་དང་འབྲེལ་གསུང་དོན། བོད་
རྒྱ་གྲོས་མོལ་བྱས་པ་བརྒྱུད་བོད་མིར་མིང་དོན་
མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཐོབ་ན། དེས་བོད་རྒྱའི་
དཀའ་རྙོག་སེལ་བ་ཙམ་མ་ཟད། བོད་མིའི་རང་
ལུས་མེར་སྲེག་གི་ལས་འགུལ་དེ་ཡང་མཚམས་
ཆད་ཀྱི་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་

བོད་ཀྱི་༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་དང་

ལྷན་གྲོས་མོལ་ཞུ་དང་མ་ཞུས་དེ་པེ་ཅིང་གཞུང་

ལ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཐོག་ནས་གྲོས་མོལ་
བྱ་འདུན་ཡོད་མེད་ལ་ཐུག་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཙན་འོག་ཏུ་ཚུད་ནས་མི་ལོ་
ལྔ་བཅུ་ལྷག་སོང་མཚམས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོ་
ནས་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་
སྟངས་སྔར་ལས་ཇེ་ཞན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་
མ་ཟད། ཕྱི་རྒྱལ་མི་སྣ་བོད་ནང་དུ་འགྲོ་བསྐྱོད་བྱ་
རྒྱུར་བཀག་བསྡོམས་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་
ཡོད། ལྷག་པར་ལོ་དེ་ནས་འགོ་འཛུགས་ཀྱིས་
བོད་ནང་གི་བོད་མི་ ༡༢༠ ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་
ཞི་རྒོལ་ཆེད་རང་ལུས་མེར་སྲེག་བཏང་ཡོད།

སྤྱིར་བཏང་ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡའི་གཞུང་
ཕྱོགས་ནས་ད་བར་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་
འབྲེལ་བ་སྔ་རྗེས་གནང་བའི་ཁྲོད་བོད་ནང་གི་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་གླེང་སློང་ཤུགས་ཆེན་
གནང་ཡོད་ཁར། ང་ཚོས་བོད་ནང་དངོས་སུ་
བསྐྱོད་ཐབས་ཀྱིས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་དངོས་
སུ་ཐུག་སྟེ་གླེང་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་
བཞིན་ཡོད། མདོར་ན། བོད་རྒྱ་གཉིས་དབར་
གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ནི་བོད་མིའི་རང་ལུས་མེར་
སྲེག་མཚམས་འཇོག་བྱ་རྒྱུའི་ལྡེ་མིག་ལྟ་བུ་
ཆགས་ཡོད། ཅེས་སོགས་གསུངས་འདུག །

ལས་བྱེད་ས་མིག་གསལ་བསྒྲགས།
༄༅། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཁྱབ་ཁོངས་བྷུན་ཏར་དགེ་འོས་མཐོ་སློབ་ཁང་དུ་གཤམ་འཁོད་ཆ་རྐྱེན་ཚང་བའི་སྙན་འབུལ་བ་རྣམས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཡུལ་དང་སྦྲགས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༠ འགྱངས་མེད་འཚང་སྙན་ཕུལ་འབྱོར་དགོས།
ཨང༌། ས་མིག ཤེས་ཚད། ཕོགས་བསྡོམས།
༡ དཔེ་མཛོད་དོ་དམ་པ་གཅིག B.Lib ༡༢༡༩༨།༠༠
༢ ཚན་རིག་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་ལས་རོགས་གཉིས། B.Sc ༩༦༣༠།༠༠
དགོས་མཁོའི་ཆ་རྐྱེན།
༡༽ དྭང་བླངས་དཔྱ་དངུལ་ལག་དེབ་དང་སྐྱབས་བཅོལ་ལག་དེབ་གོང་ཚེས་བར་གཙང་ཕུལ་དགོས་པ། ༢༽ གལ་ཏེ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སྡེ་ཚན་གང་ཞིག་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མུས་ཡིན་ཚེ་དགག་ཆ་མེད་པའི་ངོས་སྦྱོར་དགོས་པ།༣༽ ཤེས་ཚད་ལག་འཁྱེར་དང་དེ་མིན་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ངོ་བཤུས་རེ་སྙན་ཞུའི་
མཉམ་དུ་འབུལ་དགོས།༤༽ སྔ་འཕྲོས་རིང་ལོ་གཉིས་ཆོད་གན་དང་དེ་རྗེས་གཏན་འཇགས་འོས་མིན་གཟིགས་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་བཅས། བྷུན་ཏར་དགེ་འོས་མཐོ་
སློབ་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ལ།
གནས་འབྲེལ་ཞུ་ཡུལ་ཁ་བྱང༌།

The Director,Center for Teachers Education, Lower Parganu, Near Airport, P.O Bhuntar-175125, Distt Kullu,
H.P, E-mail: ctebhuntar122@gmail.com Ph: 01902-265736/267264

འཕྲོད་བསྟེན་བཀའ་བློན་གྱི་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ མཆིན་པའི་གཉན་ཚད་ཀྱི་ཉིན་མོའི་བསྒྲགས་གཏམ་སྤེལ་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོའི་ཟླ་ ༧ པའི་ཚེས་
༢༨ ཉིན་མོ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་མཆིན་པའི་གཉན་
ཚད་ཉིན་མོར་སྲུང་རྩིས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ཅིང་།
སྲུང་རྩི་དགོས་དོན་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ (Ba-
ruch་Blumberg) མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་
ཡིན་ཞིང། ཁོང་ནི་རྫས་སྦྱོར་རིག་པའི་བྱ་དགའ་
བཞེས་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་མ་ཟད་མཆིན་
པའི་གཉན་ཚད་ཀྱི་ནད་འབུ་ཕྲ་མོ་ངོས་འཛིན་
གནང་མཁན་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད། མཆིན་པའི་
གཉན་ཚད་ཀྱི་ཉིན་མོ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་མི་མང་
ཚང་མས་སྲུང་རྩི་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེའི་བཅོས་
ཐབས་ལ་དོ་སྣང་དང་། གོ་རྟོགས་སྤེལ་པར་བྱེད།
བཅོས་ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ནད་རིགས་ HIV/
AIDS,TUBERCULOSIS or MA-

LARIA འདི་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པ་ལྟར་མཆིན་
པའི་གཉན་ཚད་ནད་དེ་ལྟར་མེད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་
ཚོགས་ནང་གོ་རྟོགས་སྤེལ་བ་དང་ཆབ་སྲིད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཙམ་གྱི་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་མེད་ན།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོར་འཛམ་གླིང་འཕྲོད་བསྟེན་
ལྷན་ཚོགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཚོགས་པ་ཁག་
ནས་ད་རིང་ཉིན་འདི་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་
མཆིན་པའི་གཉན་ཚད་ཀྱི་ཉིན་མོར་སྲུང་རྩི་ཞུ་
བཞིན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཉིན་འདི་སྲུང་རྩི་ཞུ་
དགོས་དོན་ནི་ནད་རིགས་འདི་ཉིད་ལེགས་པར་
ར་འཕྲོད་ཆེད་དང་གདོང་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པའི་དོན་
དུ་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན།
མཆིན་པའི་གཉན་ཚད་ནད་གཞི་དེ་
དག་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དཀའ་ངལ་གདོང་
ལེན་ཤུགས་ཆེ་བྱ་དགོས་པའི་འགོ་ནད་ཅན་
ཞིག་ཡིན་པར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འཕྲོད་
བསྟེན་ལས་ཁུངས་ནས་དེ་ལྟར་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་
ཡོད། ནད་གཞི་དེས་ནད་རྟགས་མངོན་གསལ་
མེད་པར་མངོན་ཆུང་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ནད་
ཁྱབ་གདལ་ཤུགས་ཆེ་འགྲོ་ཉེན་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུ་
མཚན་དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ནད་
གཞི་སྔོན་འགོག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འཆར་

ཞིག་གོ་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང།
མང་ཚོགས་ནང་ནད་གཞི་སྔོན་འགོག་གི་གོ་
རྟོགས་སྤེལ་རྒྱུ་དེ་བས་ཀྱང་གལ་འགང་ཆེ་བར་
སོང་། ཨ་རི་ཇོ་ཧན་ཧོབ་ཀིན་སྨན་གྱི་གཙུག་
ལག་མཐོ་སློབ་ཀྱི་མཐུན་འགྱུར་འོག་ལྷོ་གཞིས་
སྦེལ་ཀོབ་གཞིས་སྒར་གྱི་གཞིས་ཀེམ་ཁག་དང།
དགོན་སྡེ་ཁག སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་ནང་སྔོན་འགྲོའི་
ཚུལ་དུ་མཆིན་པའི་གཉན་ཚད་ནད་གཞི་ཁྱབ་
གདལ་ཇི་བྱུང་གི་གནས་སྟངས་རྟོགས་ཞིབ་ཀྱི་
ལས་འཆར་ཞིག་གོ་སྒྲིག་ཞུ་འཆར་དང་། དེ་ལྟར་
སྔོན་འགྲོའི་རྟོགས་ཞིབ་ཟིན་པའི་གནས་སྟངས་
འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་བཅུ་པའི་ནང་ཡོང་རེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་
ལྟར་ཞིབ་འཇུག་ཟིན་པའི་གནས་སྟངས་གཞི་
རྩར་བཞག་སྟེ་རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མཆིན་
པའི་གཉན་ཚད་ནད་གཞི་སྔོན་འགོག་གི་ལས་
འཆར་ཕན་ནུས་ལྡན་པ་ཞིག་གོ་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུར་
ཕན་ཐོགས་ངེས་ཅན་ཐོན་རེ་ཡོད།
མཆིན་ནད་དེས་མཆིན་པར་གནོད་

སྐྱོན་དང་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་འབུའི་
རིགས་ལ་གོ། ནད་རིགས་འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་
སུ་སྡེ་ཚན་ (A,B,C) བཅས་གསུམ་ཡོད།
འགོ་ནད་འདི་མཆིན་པར་འབྲས་ནད་ཕོག་རྒྱུའི་
རྒྱུ་རྐྱེན་ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མཆིན་པའི་གཉན་
ཚད་ཞེས་པའི་ནད་འདི་ནི་དེའི་ནད་འབུ་ཚོགས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ནད་འདི་
ལ Hepatitis ཟེར། མཆིན་ནད་ (A) ཞེས་
པའི་ནད་འདི་་ཡོད་མཁན་དང་མཉམ་དུ་ཁ་ལག་
མཉམ་སྤྱོད་དང་ཆུ་འཐུང་བ་སོགས་ལས་འགོས་
ཀྱི་ཡོད། མཆིན་ནད་ (B) ཞེས་པའི་ནད་འདི་
ནི་སྤྱིར་འཁྲིག་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་དང་རྔུལ་ཆུ་ལྷན་དུ་
འདྲེས་པ་ལས་བྱུང། མཆིན་ནད་ཞེས་པའི་ནད་
འདིའི་སྔོན་རྟགས་ནི་མངོན་གསལ་དོད་པོ་མེད་
ཅིང་། རིགས་འགའ་ཞིག་ལ་ནི་རྟགས་མཚན་
སོགས་འགའ་ཡང་མི་འབྱུང་། ནད་རྟགས་མངོན་
གསལ་དོད་པོ་བྱུང་ཚེ་ནད་གཞི་ཚབས་ཆེན་གྱི་
རྟགས་ཤིག་མངོན་དུ་འགྱུར་པ་དང་། ནད་རྟགས་

ནི་བཤལ་བ་དང་། ཐང་ཆད་པ། ཚ་བ་ཅུང་ཟད་
འཕར་བ་དང་། ཁ་ལག་དྭངས་ཁ་མེད་པ། ལུས་
ཀྱི་ཚིགས་ན་བ་དང་། སྐྱུག་མན་ལང་བ། གྲོད་
ཁོག་ན་བ་སོགས་འབྱུང། དེ་ལས་ཚབས་ཆེ་རུ་
འགྲོ་བ་ན་གཉིད་ཀྱིས་བཟི་བ་དང་། མགོ་ན་བ།
འཁྲིད་པའི་ནད་ཀྱིས་པགས་ནད། གདོང་པ་སེར་
པོར་འགྱུར་བ་དང་། གཅིན་པ་ནག་པོ་ཐོན་པ་ལ་
སོགས་ཡོང་གི་ཡོད། །
མཆིན་ནད་འདི་འཛམ་གླིང་ཁྱོན་
ཡོངས་ལ་མི་ས་ཡ་མང་པོར་གནོད་སྐྱོན་དང་
དེའི་རྐྱེན་པས་ལོ་རེར་མི་ས་ཡ་གཅིག་དང་
འབུམ་བཞི་ཙམ་རྐྱེན་ལམ་དུ་འགྱུར་བཞིན་
ཡོད། མི་ས་ཡ་མང་པོ་མཆིན་ནད་ (B or C)
ཡོད་ཀྱང་། རང་ངོས་ནས་ཤེས་རྟོགས་མེད་
པར་རང་ལུས་ལ་འཁྱེར་ནས་གནས་ཡོད། ནད་
རིགས་འདི་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་རྣམས་མཆིན་ནད་
ཚབས་ཆེན་ཕོག་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཤེས་རྟོགས་མེད་
༼འཕྲོས་ཤོག་གྲངས་བཞི་པར་གཟིགས།༽

སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པ།
༄༅། །བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་
བློ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧
ཚེས་ ༣༡ ནས་ཕྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༦ བར་བྷན་ད་
ར་ནོར་རྒྱས་གླིང་དང། མན་སྤར་ཕན་བདེ་གླིང།
ཨོ་རི་ས་ཕུན་ཚོགས་གླིང་བོད་མིའི་གཞིས་
ཆགས་ཁག་གཅིག་ཏུ་གཞུང་འབྲེལ་གཟིགས་
སྐོར་ཕེབས་འདུགདེ་ཡང་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་ཕྱི་ཟླ་ ༧
ཚེས་ ༣༡ ཉིན་རྡ་ས་ནས་ལྡི་ལིར་ཕེབས་ཐོན་
གྱིས། ཕྱི་ཚེས་ ༡ ཉིན་ལྡི་ལི་ནས་ནཱག་པུར་
དུ་ཕེབས་ཏེ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་དང་
མི་སྣ་ཁག་གཅིག་མཇལ་འཕྲད་གནང་རྗེས།
ཕྱི་ཚེས་ ༢ ཉིན་བྷན་ད་ར་གཞིས་ཆགས་སུ་

ཕེབས་འབྱོར་གནང་རྒྱུ་དང། དེ་ཉིན་ཕྱི་དྲོ་ནཱག་
པུར་ནས་རཡཱི་པུར་བརྒྱུད་མན་སྤར་གཞིས་
ཆགས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་རྒྱུ། ཕྱི་ཚེས་ ༣
ཉིན་ས་གནས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་གྲུབ་མཚམས་
རཡཱི་པུར་བརྒྱུད་ལྡི་ལིར་ཕེབས་ཐོན་གནང་རྒྱུ་
ཡིན་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༤ ཉིན་ལྡི་ལི་ནས་འབུབ་
ནེཤ་ཝར་བརྒྱུད་ཨོ་རི་ས་བོད་མིའི་གཞིས་
ཆགས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་རྒྱུ་དང་། ཕྱི་ཚེས་
༥ ཉིན་གྱི་ཕྱེད་ཡོལ་ཙམ་ནས་འབུབ་ནེཤ་ཝར་
དང་ལྡི་ལི་བརྒྱུད་རྡ་སར་ཕེབས་ཐོན་གྱིས། ཕྱི་
ཚེས་ ༦ ཉིན་རྡ་སར་ཕེབས་འབྱོར་གནང་རྒྱུ་
ཡིན་འདུག

པར་ངོས་བཞི་པ། དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག བོད་ཟླ་ 6 ཚེས་ 24ཕྱི་ཟླ་ 7 ཚེས་ 31

༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཧིན་ངྷུའི་བླ་ཆེན་ཝ་སི་ཝི་ནིའི་འཁྲུངས་སྐར་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་བཀའ་སློབ་སྩལ་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་སྤྱི་
ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
ལ་རྒྱ་གར་གྱི་པུ་ནེ་ (Pune) གྲོང་ཁྱེར་ནང་
རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཧིན་ངྷུའི་བླ་ཆེན་ཝ་སི་ཝི་ནི་
(Rev Dada JP Vaswani) མཆོག་དགུང་
གྲངས་ ༩༥ ལ་ཕེབས་པའི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་
མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་གདན་ཞུས་ལྟར་
བཀའ་བཞེས་ཟབ་མོ་ཐོབ་སྟེ་ཆིབས་སྒྱུར་གྱིས་
འཚམས་འདྲི་དང་བཀའ་སློབ་སྩལ་ཡོད།
དེ་ཡང་གོང་ཚེས་ཉིན་བླ་ཆེན་
མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་སྲུང་བརྩི་དང་སྟབས་
བསྟུན་མཁས་པའི་བགྲོ་གླེང་གོ་སྒྲིག་ཞུས་ཡོད་
པ་དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གྱི་གློག་བརྙན་འཁྲབ་སྟོན་
པ་གྲགས་ཅན་ཨ་མིར་ཁན་ (Aamir Khan)
ལགས་ཀྱིས་གཙོ་སྐྱོང་ཞུས་ཡོད། སྐབས་དེར་
༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་
མི་ཚེའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་འབྲེལ་བའི་
སྐོར་བཀའ་སློབ་སྩལ་དོན། དེ་རིང་ངོས་རང་བླ་
ཆེན་ཝ་སི་ཝི་ནི་མཆོག་དགུང་གྲངས་ ༩༥ ལ་

ཕེབས་པའི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་མཛད་སྒོར་
མགྲོན་འབོད་གནང་བ་ལྟར་བཅར་རྒྱུ་བྱུང་

བར་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་
གླིང་འདིའི་ནང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ཡོངས་

རྫོགས་རྒྱ་གར་ནང་མཉམ་གནས་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།
འདས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་ལྷག་གི་རིང་རྒྱ་

གར་ནི་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་
གི་ཁྱིམ་ཚང་ལྟ༌བུ་ཆགས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཆོས་
ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་འཁྲུག་རྩོད་རྒྱག་རྒྱུ་དེ་ནི་ཧ་
ཅང་བློ་ཕམ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད།
རང་ཉིད་ཀྱིས་དད་གུས་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
ཡུལ་གྱི་ཆོས་བརྒྱུད་དེ་འཚོ་གནས་ཐུབ་ཆེད་
ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་ལ་ཐུབ་ཚོད་དང་མ་གུས་པ་
བྱེད་རྒྱུ་རྩ་བ་ནས་མེད། རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་
ནང་ཡུལ་མི་ཡོངས་ལ་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་
གནང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱ་གར་ནང་རིགས་
རུས་མཐོ་དམན་རྩིས་སྲོལ་གྱི་ལམ་ལུགས་རྙིང་
པ་འགའ་ཞིག་མུ་མཐུད་གནས་རྐྱེན་མཚམས་
རེ་ཡུལ་མི་དབུལ་ཕོངས་ཚོར་དཀའ་ངལ་
འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། དེའི་ཐོག་ཆོས་ལུགས་
ཁག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་ཐུགས་འགན་ཆེ་ཙམ་
བཞེས་ཏེ་རིགས་རུས་མཐོ་དམན་རྩིས་སྲོལ་
གྱི་ལམ་ལུགས་དེ་ནི་སྐྱོན་ཆ་ཞིག་ཡིན་སྐོར་
མང་ཚོགས་ལ་ལམ་སྟོན་གནང་དགོས། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་སྩལ་འདུག་པ་བཅས། །

སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་པུ་ནེར་བོད་ཀྱི་འགྲེམས་སྟོན་དབུ་འབྱེད་མཛད་པ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་གྱི་
ཕྱེད་ཡོལ་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གིས་པུ་ནེའི་ཝ་ཌ་ག་ཨོན་ཤིན་ཌེ་ས་
གནས་སུ་ཡོད་པའི་ (FACT- Chhatrapati
Shivaji Maharaj Museum on Indian

History) ཞེས་པའི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དུ་བོད་ཀྱི་
འགྲེམས་སྟོན་དབུ་འབྱེད་མཛད་འདུག སྐབས་དེར་
ཕྱི་དྲིལ་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ནས་ཕ་ཡུལ་ཕྱོགས་
ལ་རྒྱང་བལྟ་ཞེས་པའི་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་
དཔེ་དེབ་དང་བོད་ཀྱི་བྱུང་རབས་ཀྱིས་གཙོས། ད་
ལྟའི་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས། འདས་པའི་ལོ་ངོ་
༥༠ ལྷག་རིང་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་
སོགས་པར་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་འགྲེམས་སྟོན་
ཞུས་ཡོད།
དེ་ཡང་ཐོག་མར་༸གོང་ས་མཆོག་
གིས་ཕ་རན་སི་ནས་ཡིན་པའི་རྩོམ་པ་པོ་ཀ་ལོ་ཌི་
ཨར་པི་ (Claude Arpi) ལགས་ཀྱིས་བྲིས་རྩོམ་
གནང་བ་དང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཕྱི་དྲིལ་ལས་
ཁུངས་ནས་པར་སྐྲུན་ཞུས་པའི་བོད་ཀྱི་བྱུང་རབས་

ལ་ཡུད་ཙམ་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་ (Glimpses of
the History of Tibet) དཔེ་དེབ་དབུ་
འབྱེད་མཛད་པ་དང་འབྲེལ་འགྲོ་བ་མི་རིགས་
ཚང་མ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་སྐོར་བཀའ་སློབ་
སྩལ་དོན། ང་ཚོས་རིགས་རུས་དང། རྒྱལ་
ཁབ། ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་
ལྟོས་མེད་འགྲོ་བ་མི་ཚང་མ་གཅིག་མཚུངས་
ཡིན། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་དེ་སྣང་མེད་དུ་བཏང་
ནས་རྙོག་གྲ་མང་པོ་ཞིག་བཟོ་བཞིན་ཡོད།
གལ་ཏེ་ང་ཚོས་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་མི་ཐེར་
འབུམ་བདུན་ཡོད་པ་ཚང་མ་གཅིག་འགྱུར་
ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་དོར་ན། འགྲོ་བ་མིས་བཟོ་
པའི་དཀའ་རྙོག་དེ་དག་ཉུང་དུ་གཏོང་ཐུབ་རྒྱུ་
ཁག་པོ་ཡིན། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་མི་ཐེར་
འབུམ་བདུན་ཡོད་པ་ཚང་མ་གཅིག་མཚུངས་
ཡིན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་གི་རྒྱལ་
ཁབ་དང་གླིང་ཕྲན་ཕན་ཚུན་གཅིག་གི་གཅིག་
ལ་བརྟེན་དགོས་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོ་ཚང་མ་
མཉམ་གནས་བྱེད་རྒྱུ་ལས་གདམ་ཁ་གཞན་

མེད། འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཚང་མས་
བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ། བརྩེ་བའི་རིན་ཐང་སྐོར་
གསུངས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་འདས་པ་ནས་བསླབ་
བྱ་བླངས་ཏེ་མ་འོངས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་
འབད་བརྩོན་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་བྱེད་དགོས། རྩོད་
རྙོག་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ཡང་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་
ནས་སེལ་ཐུབ། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་མི་མང་རྣམས་
ལ་གནའ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་
སྲོལ་རྒྱུན་དེ་དག་མི་རབས་གཞོན་པ་ཚོས་མུ་
མཐུད་བདག་གཅེས་བྱེད་དགོས། རྒྱ་གར་གྱིས་
འཛམ་གླིང་ལ་བསླབ་པའི་རིན་ཐང་དེ་དག་ད་ལྟ་
རྒྱ་གར་རང་གི་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་སྩལ་ཡོད།
ཐེངས་འདིའི་འགྲེམས་སྟོན་གོ་སྒྲིག་
གནང་མཁན་ནམ་རི་ཏ་(Namrita) དང་ཕ་
རན་ཀོ་ཨིས་ (Francois Gautier) རྣམ་
གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ ལོར་བཙུགས་པའི་
གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ (Founda-
tion Against Continuing Terrorism

(FACT) India) ཞེས་པ་དེ་ཡིན་འདུགའགྲེམས་སྟོན་དབུ་འབྱེད་ཀྱི་མཛད་སྒོར་རྒྱ་གར་
གྱི་ཆབ་སྲིད་ཚོགས་པ་ཤིཝ་སེ་ནའི་ཚོགས་
གཙོ་ཨུ་ཌཝ་ཐཀ་རེ་(Uddhav Thack-

eray) ལགས་དང་། ཁོང་གི་བུ་ཨ་ཌི་ཏི་ཡ་ཐཀ་

རེ་ (Aditya Thackeray) ལགས་བཅས་
མཉམ་ཞུགས་གནང་འདུག དེ་བཞིན་མཛད་
སྒོའི་ཐོག་འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་གྲྭ་ཚང་
གི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞལ་འདོན་གསུང་

འདོན་གནང་འདུག།

༼ཤོག་གྲངས་གསུམ་པའི་ལྷག་འཕྲོས་།༽
པའི་དབང་གིས་གཞན་ལ་འགོས་བཅུག་པས་རྐྱེན་
གྱིས་འཛམ་གླིང་ནང་ནད་འདི་རིགས་དམིགས་
བསལ་གྱི་དར་ཁྱབ་གཏོང་གིན་ཡོན།
བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
དུའང་ནད་འདི་འཁུར་པོ་ལྗིད་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་
བས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་
ཏུ་གྱུར་ཡོད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་འཕྲོད་
བསྟེན་ལས་ཁུངས་བཅས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་
བོ་ནི་མཆིན་ནད་ (B) འདི་འགོག་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་
དེ་ཡིན། རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ནད་
འདིའི་གྲངས་ཀ་གསལ་པོ་ཤེས་རྟོགས་མེད་ཀྱང་
འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ནས་ཚོད་དཔག་ལྟར་
བྱས་ན་བཙན་བྱོལ་ནང་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ ༨ ཙམ་ལ་
ནད་འདི་ཡོད་པར་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་ཡོད། བཙན་
བྱོལ་བོད་མི་ནང་བརྒྱ་ཆ་ ༨ ཙམ་ཡོད་པ་འདི་ནི་
རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ལས་བྱུང་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་།

དཔེར་ན་གོ་རྟོགས་མེད་པ། ཤེས་ཚད་དམན་
པ། སྤྱི་ཚོགས་ནང་གོ་བ་ལོག་སྒྲུབ་
ཀྱི་དབང་ལས་འབྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། བཙན་བྱོལ་
སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་
འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ནས་གདེང་སྤོབས་
དང་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོས་ངང་ནས་དཀའ་ངལ་
དེ་དག་སེལ་ཐབས་བྱེད་རྒྱུར་བོད་མི་ཚང་
མས་མཉམ་རུབ་གནང་དགོས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ།
ང་ཚོས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་
པའི་ཐོག་ནད་གཞི་འདི་རིགས་འགོག་ཐབས་
སུ་འབད་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དཔེར་
ན། སྤྱི་ཚོགས་ནང་ནད་གཞི་འདིའི་
སྐོར་གཏམ་བཤད་བྱེད་པ་དང་། སྔོན་འགོག་
གི་ཁབ་བརྒྱབ་པ། སྨན་བཅོས་ཐུབ་ཐབས་
འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཚང་མས་ནད་
རིགས་འདི་གནས་སྟངས་ལེགས་པོ་ཤེས་པའི་
ཐོག་ནས་ཕྱར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་གནང་ཚེ་

ནད་འདི་རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་ནས་རྩ་མེད་དུ་
གཏོང་ཐུབ། དེ་རིང་གི་ཉིན་མོ་འདི་དང་སྟབས་
བསྟུན་ངོས་ནས་བོད་རིགས་ཚང་མར་འབོད་
སྐུལ་ཞུ་རྒྱུར།

༡༽ ནད་འདིའི་སྐོར་ལ་ཤེས་རྟོགས་
དགོས་གལ་ཆེ་ཞིང་འདི་ནི་ནད་རིགས་འདི་
འགོག་ཐབས་ཀྱི་གོམ་པ་དང་པོ་དེ་ཡང་ཡིན་ནོ།
༢༽ སོ་སོར་ན་ཚ་ཡོད་མེད་མ་ཤེས་
ཚེ་སྨན་ཁང་དུ་ཕེབས་ནས་ཁྲག་བརྟག་དཔྱད་
ལེགས་པར་བྱེད་དགོས།
༣༽ གལ་ཏེ་རང་ལ་མཆིན་པའི་གཉན་
ཚད་ནད་མེད་ཚེ་སྔོན་འགོག་ཁབ་ངེས་པར་དུ་
རྒྱག་དགོས་པ་དང་། འདི་གའི་ཁྱབ་ཁོངས་སྨན་
ཁང་ཁག་ནས་ཕྲུ་གུ་བྱིས་པར་་སྔོན་འགོག་གི་
སྨན་ཁབ་རིན་མེད་ཐོབ་རྒྱུར་ངེས་པར་རྒྱག་
དགོས་ལ། (Universal Immunization
Programme) ནང་དུ་ཁབ་དེ་ཚུད་ཀྱི་ཡོད།

ཁབ་འདི་བྱིས་པ་ལོ་ལྔའི་བར་རིན་མེད་ཐོབ་ཀྱི་
ཡོད། མཆིན་པའི་གཉན་ཚད་ནད་ (A and
B) ལ་སྔོན་འགོག་ཁབ་ཡོད་ཀྱང་མཆིན་ནད་
(C) ལ་མེད། དེར་བརྟེན་སྔོན་ཚུད་ནས་ན་ཚ་
ཡོད་པར་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཚེ་ན་ཚ་འགོག་ཐུབ་
པ་དང་ཁྱབ་འཕེལ་མི་འགྲོ་བའི་ཕན་ཐོགས་ཅི་ཆེ་
ཡོད།

༤༽ ཐོག་མར་སོ་སོར་ན་ཚ་འདིའི་
རིགས་ཡོད་པ་ཤེས་ན་སྨན་པ་བསྟེན་དགོས་པ་
དང་། སྨན་བཅོས་ལེགས་པོ་བྱས་ཏེ་ན་ཚ་མི་
འཕེལ་བ་དང་། མི་གཞན་ལའང་མཆིན་ནད་ཀྱི་
ནད་འདི་འགོག་ཐུབ། ཁ་ལག་བཅུད་ལྡན་རིགས་
མཆོད་དགོས་པ་དང་། སྨན་དུས་ཐོག་ཏུ་གཏང་
ན་མཆིན་ནད་ཀྱི་གནོད་སྐྱོན་ཉུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་།
སྨན་བཅོས་དེས་རྐྱེན་པས་མི་འགའ་རེ་དྲག་སྐྱེད་
ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
༥༽ རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ན་ཚ་འདི་

མང་པོ་འཕེལ་བ་ནི་གོ་རྟོགས་ལེགས་པོ་མེད་པ་
དང་གོ་ནོར་གྱི་དབང་ལས་འབྱུང། ངས་འབོད་
སྐུལ་ཞུ་རྒྱུར་ན་ཚ་འདིའི་སྐོར་ཤེས་རྟོགས་ཡག་
པོ་ཡོང་བ་དང། རྒྱུས་མངའ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་
འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ལ་དྲི་བ་ཞུ་བ་དང་སོ་སོའི་
གཟུགས་ཁམས་བདེ་ཐང་ངང་གནས་ཐུབ་པའི་
འབད་བརྩོན་གནང་དགོས། མི་རེ་ངོ་རེ་ནས་རང་
གི་ཁྱིམ་ཚང་དང་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ནད་འདིའི་སྐོར་
གསལ་བཤད་བྱས་ཏེ་་སྔོན་འགོག་བྱེད་ཐུབ་པ་
བྱེད་དགོས།ངོས་རང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་
ནད་འདི་རིགས་འགོག་ཐབས་སུ་དམ་བཅའ་
བརྟན་པོ་ཡོད་ཅིང་། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
ནད་འདི་གཙང་མ་བཟོ་རྒྱུར་རང་རིགས་ཚང་
མས་ཕྱྭར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ཡོང་བའི་འབོད་
སྐུལ་ནན་པོ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས།
འཕྲོད་བསྟེན་བཀའ་བློན་གྱིས་
༢༠༡༣ ཕྱི་ཟླ ༧ ཚེས་ ༢༨ ལ།